

Vlaanderen
is landbouw & visserij

IPM – WETGEVING RICHTLIJNEN CHECKLIST

Annie Demeyere
Dienst Voorlichting

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

IPM-wetgeving-richtlijnen

- ▶ **Europese wetgeving**

- ▶ **Vlaamse implementatie:**

 - NAPAN – Vlaams Actieplan Duurzaam Gebruik van Pesticiden

 - BVR toepassing van geïntegreerde gewasbescherming voor professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen – land- en tuinbouwactiviteiten

 - × Richtlijnen IPM

Europese wetgeving

▶ Richtlijn 2009/128 voor een duurzaam gebruik van pesticiden

→ Hoofdstuk 1 definities art 3

6. „geïntegreerde gewasbescherming”:

*zorgvuldige afweging van **alle beschikbare gewasbeschermingsmethoden**, gevolgd door de integratie van passende maatregelen die de ontwikkeling van populaties van schadelijke organismen tegengaan, het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en andere vormen van interventie tot **economisch en ecologisch verantwoorde niveaus beperkt** houden en het **risico voor de gezondheid van de mens en voor het milieu tot een minimum beperken**. Bij de geïntegreerde gewasbescherming ligt de nadruk op de groei van gezonde gewassen, waarbij de landbouwecosystemen zo weinig mogelijk worden verstoord en natuurlijke plaagbestrijding wordt aangemoedigd;*

Artikel 14

1. De lidstaten nemen **alle nodige maatregelen om bestrijding met lage pesticideninzet te bevorderen,**

Besluit Vlaamse Regering

Bestrijding met **lage pesticideninzet** omvat **geïntegreerde gewasbescherming alsmede biologische landbouw**

2. De lidstaten scheppen de **noodzakelijke voorwaarden, of verlenen steun daartoe, voor het in de praktijk brengen van geïntegreerde gewasbescherming.**

demoprojecten departement Landbouw en Visserij

- Een geïntegreerde aanpak in de akkerbouw: de weg naar duurzame landbouw verder zetten
- Geïntegreerde gewasbescherming in de sierteelt
- Integratie van IPM in de vollegrondsgroenteteelt in Vlaanderen
- Witloof en IPM
- Implementatie van IPM in de druiventeelt

Artikel 14:

3. Uiterlijk **op 30 juni 2013** brengen de lidstaten bij de Commissie **verslag** uit over de uitvoering van het bepaalde in de leden 1 en 2, en met name over de vraag of de noodzakelijke voorwaarden voor het in praktijk brengen van geïntegreerde gewasbescherming zijn vervuld.

4. De lidstaten beschrijven in **hun nationale actieplan** hoe zij ervoor zorgen dat de algemene beginselen van geïntegreerde gewasbescherming als omschreven in bijlage III uiterlijk op 1 januari 2014 door alle professionele gebruikers van pesticiden zullen worden toegepast

Artikel 14

5. **passende stimulansen om professionele gebruikers aan te sporen tot het vrijwillig toepassen van gewas- of sectorspecifieke richtsnoeren inzake geïntegreerde gewasbescherming.**

Sectorgerichte richtsnoeren

Akkerbouw

Ruwvoeders

Groententeelt openlucht

Beschermde teelt

Fruitteelt

Sierteelt

Vlaamse wetgeving- IPM

▶ **Besluit Vlaamse Regering van 5 DECEMBER 2014. – houdende de toepassing van geïntegreerde gewasbescherming door professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen:**

→ DOEL: gedeeltelijke omzetting van de richtlijn artikel 14:

- × Bevorderen van de geïntegreerde gewasbescherming
- × Scheppen van de voorwaarden en instrumenten voor de toepassing
- × Vrijwillig opgestelde richtsnoeren of richtlijnen
- × Indicatoren voor de toepassing van IPM

Vlaamse wetgeving: BVR

→ Definities:

- × Gewasbeschermingsmiddelen
- × Professionele gebruiker
- × Geïntegreerde gewasbescherming
- × Minister
- × Waarschuwingsdienst
- × Praktijkcentrum

→ Beginselen IPM EU richtlijn in bijlage toepassen

- × Richtsnoeren opgesteld door de bevoegde entiteit

→ Professionele gebruiker: registreren bij controle orgaan

Vlaamse wetgeving BVR

► Controle orgaan:

→ Erkend door de minister op voorwaarde:

- × Geldige erkenning van FAVV
- × Geschoold personeel : jaarlijkse bijscholing door de dienst

→ Taken:

- × Lijst bijhouden van de geregistreeerde professionele gebruikers
- × Jaarlijks voor 31 maart de lijst van de geregistreeerde professionele gebruikers met de resultaten van de controle
- × Ernstige inbreuken melden aan de dienst
- × Jaarlijkse bijscholing van het personeel

→ Professionele gebruiker moet kunnen beschikken over adviesdiensten (waarschuwingsdiensten) voor IPM

Richtsnoeren IPM Plantaardige sector

▶ Richtsnoeren IPM

→ per sector opgesteld i.s.m. de sector:

- × Akkerbouw
- × Ruwvoeders
- × Groenten openlucht
- × Beschermde groententeelt
- × Fruitteelt
- × Sierteelt

→ 8 beginselen opgenomen in 3 blokken:

- × Preventie
- × Monitoring
- × interventie

▶ Checklisten voor controle analoog aan Vegaplan/ autocontrole gidsen

EU: 8 principes IPM

1. **Gap: goede agrarische praktijk**
2. **Waarschuwingen**
3. **Schadedrempels**
4. **Alternatieve bestrijdingsmethoden**
5. **Keuze gewasbeschermingsmiddelen**
6. **Gebruik gewasbeschermingsmiddelen: dosis, frequentie**
7. **Anti-resistentiestrategie**
8. **Resultaat van de bestrijding**

IPM CONTROLE

→ Controle checklist

- × 1 (A) major verplicht
- × 2 (B) minor 70 % conform
- × 3 (C) aanbeveling
- × Nvt niet van toepassing

IPM Richtlijnen

▶ **PREVENTIE**

▶ **WAARNEMEN**

▶ **INTERVENTIE**

▶ **REGISTRATIE**

- ▶ **In de volgende tabellen zijn de kolommen resp. bedoeld voor akkerbouw, ruwvoeder uitz mais en voederbieten, groenten openlucht, glasgroenten en fruitteelt**

Preventie

- ▶ **Biodiversiteit : nuttige organismen**
- ▶ **Rassenkeuze**
- ▶ **Vruchtafwisseling**
- ▶ **bemesting - goed bodembeheer (erosie)**
- ▶ **Irrigatie**
- ▶ **Hygiene**
- ▶ **Teelttechnieken**

1 Preventie: bemesting-bodembeheer (EU 1)

1.4	Bemesting baseren op een bodem-, voedingswater- of gewasanalyse of standaard analyse van de bouwvoor minstens om 4-5 jaar.	2	2	2	1	2
1.5	Bodemerosie voorkomen volgens de maatregelen opgenomen in bijlage 2 is aanbevolen voor licht erosiegevoelige percelen	3	3	3	nvt	3
	Bodemerosie voorkomen volgens de maatregelen opgenomen in bijlage 2 voor matig erosiegevoelige percelen	3	3	3	nvt	3
	Bodemerosie voorkomen volgens de maatregelen opgenomen in bijlage 2 is verplicht voor hoog en zeer hoog erosiegevoelige percelen	1	1	1	nvt	1

Bijlage 5: goed bodembeheer randvoorwaarden

Vlaanderen
is landbouw & visserij

1 Preventie: irrigatie (EU 1)

1.6	Voor irrigatie wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van hemelwater. Andere waterbronnen zijn: beekwater, water van open put, boorputwater, leidingwater, regenwater of water van erkende procedés	1	1	1	1	1
	Bij irrigatie wordt rekening gehouden met de behoeften van de plant en overtollig gebruik van water wordt vermeden om uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen te beperken	2	2	2	2	2
	In het beschermingsgebied voor ringrot en bruinrot mag men geen oppervlaktewater gebruiken in de teelt van aardappelen, aubergines, tomaten	1	Nvt	1	1	nvt

2. Monitoring (EU 2-3)

2.1	Waarnemen van schadelijke en/of nuttige organismen en i.f.v. de schadedrempels beslissen om al dan niet te behandelen: 1 van volgende maatregelen in bijlage 5	1	3	1	1	1
2.2	Per gewas informatie beschikbaar hebben over de belangrijkste ziekten, plagen, onkruiden en/of nuttigen	1	3	1	1	1

Bijlage 5

- Intensieve, systematische monitoring in het gewas door o.a. (wekelijkse) visuele waarnemingen (dmv. o.a. vangplaten, feromoonvallen, indicatorplanten, tellingen,...) + notities
- Gebruiken van klimatologische waarnemingen die de infectiedruk kunnen bepalen
- Gebruiken van de waarschuwingsberichten komende van de erkende waarnemings- en waarschuwingdiensten :
 - aardappelteelt: PCA, Inagro
 - granen: LCG
 - mais: LCV
 - suikerbieten-cichorei: KBIVB
 - groenten: PCH, PSKW, PCG, NPW, Inagro
 - fruitteelt: pcfruit, PCH, Inagro
 - kolen (bloemkool, broccoli, sluitkolen en spruitkool) en prei: PCG, Inagro, PSKW
 - witloof: NPW, Inagro
 - andere : mits goedkeuring door ADLO
- Individuele begeleiding en perceelsopvolging door een erkende adviseur of voorlichter + verslaggeving
- Determinatie of analyse van staal met ziekte of plaag

3. Interventie bestrijdingsmethoden (EU 4)

3.1	Keuze van bestrijdingsmethoden: één van maatregelen in bijlage 6 toepassen: biologische, fysische en niet-chemische bestrijdingsmethoden verdienen de voorkeur boven chemische bestrijding op voorwaarde dat ze een afdoende bestrijding geven en economisch rendabel zijn.	3	3	3	2	2
-----	---	---	---	---	---	---

Bijlage 6

Biologische bestrijding door gebruik te maken van natuurlijke vijanden.

Gebruik van erkende biologische en natuurlijke preparaten tegen ziekten en plagen (bv. Trichoderma tegen schimmels, Bacillus tegen rupsen)

Gebruik van fysische methoden (bv. wegvangen door vallen en lijmbanden (mass trapping, langzame zandfilter voor wegvangen schimmels, UV-behandeling, stomen, insectengaas)

Verwarringstechniek

Mechanische onkruidbestrijding

Alternatieve (niet chemische) onkruidbestrijding: thermische onkruidbestrijding, wieden, gebruik van onkruidonderdrukkende methoden (gronddoek, organische mulchen, bedekkend gewas, ...)

Biologische bodemontsmetting

Fysische bodemontsmetting

Bodemontsmetting via solarisatie

Grasland afwisselend grazen of maaien

3. Interventie: gewasbeschermingsmiddelen (EU 5)

3.2	Keuze van gewasbeschermingsmiddelen: gebruik selectieve middelen voor nuttigen, indien deze voor handen zijn	2	3	2	2	2
	Keuze van product afstemmen op efficiëntie, giftigheid, risico op resistentieontwikkeling en milieurisico's	2	3	2	2	2
	Kiezen van middel op basis van hun efficiënte werking tov het stadium van het gewas, de ziekte, plaag of onkruid en aanwezigheid van nuttigen	2	2	2	2	2
	De teler moet voor de teelten op zijn bedrijf, toegang hebben tot informatie over de lijst met erkende gewasbeschermingsmiddelen voor zijn teelten	1	2	1	1	1

3. Interventie: toepassing (EU 6)

3.3	Toepassing van gewasbeschermingsmiddelen					
	- gebruik maken van een gekeurd spuittoestel conform de wetgeving	1	1	1	1	1
	- benodigde hoeveelheid berekenen om resten te voorkomen	2	2	2	2	2
	- morsen vermijden en het toestel niet vullen op verharde oppervlakten, waar geen opvang voorzien is en dit om puntvervuiling te vermijden	3	3	3	3	3
	- verpakkingen (incl. zegels) reinigen en apart opslaan en inleveren bij Phytofar Recover	1	1	1	1	1
	- gebruik driftreducerende doppen of driftreducerende maatregelen	2	2	2	nvt	2
	- respecteer een spuitvrije bufferzone van 1 m voor veldspuiten en van 3 m voor boomgaardspuiten t.o.v. oppervlaktewater	1	1	1	nvt	1
	- spuitresten verdunnen en terug op het veld brengen	2	2	2	2	2
	- toestel volledig reinigen op het veld of op een verharde oppervlakte die voorzien is van de nodige opvang	3	3	3	3	3
	- toepassen van middel in beste klimatologische omstandigheden	3	3	3	3	3
	- de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen gebeurt volgens de erkende techniek	1	1	1	1	1

4.Registratie (EU 8)

4.1	Registratie van gebruik van gewasbeschermingsmiddelen conform vereisten van het FAVV	1	1	1	1	1
	Noteer op het registratieformulier op basis van welke monitoringsmethode overgegaan is tot interventie	3	3	3	3	3
4.2	Registreer de niet chemische gewasbescherming	3	3	3	3	3
4.3	Registreer het resultaat van de bestrijding	3	3	3	3	3

Vlaanderen
is landbouw & visserij

VRAGEN?

DANK VOOR UW AANDACHT

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

